

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Negentiende zondag door het jaar

Eerste Boek Koningen 19, 9a.11-13a • Psalm 85 • Brief aan de Romeinen 9, 1-5

Matteüs 14, 22-33

Niet in de storm

DE SCHRIFTLEZINGEN van deze zondag presenteren ons drie grote Bijbelse figuren: Elia, Paulus en Petrus. Alle drie zijn zij voorbeelden van geloof, bezielde met heilig vuur. Alle drie zijn ze ook door angst en twijfel heen gegaan en daarin hebben zij God op een nieuwe manier leren kennen.

Elia was vervuld van een verterende ijver voor de Ene ware God. Met één woord bracht hij droogte over het land en met één woord liet hij het regenen. Op zijn gebed sloeg het vuur van de hemel op de Karmelberg neer, zodat de machteloosheid van afgod Baäl voor iedereen duidelijk werd (zie eerste boek Koningen 18, 20-40, het verhaal dat aan de lezing voorafgaat). Maar uiteindelijk werd het ook voor hem teveel om dragen. Hij vlucht voor de wraak van koningin Izebel en verlangt te sterven. Maar God stuurt zijn engel om de profeet te sterken. Dwars door de woestijn loopt hij naar de berg van God, de Horeb. Daar leert hij de Eeuwige op een nieuwe manier kennen. God is niet in de storm, maar in het suizen van een zachte bries. God aanvaardt hem mét zijn zwakheid. De Ene is geen God van groot geweld maar een God van stilte, een medelijdende, zich ontfermende God. Elia wordt herboren en ziet een nieuwe toekomst.

Paulus was een andere Elia, vurig ijveraar voor het geloof van zijn vaderen. Hij rekende het tot zijn heilige plicht de christenen te vervolgen. Maar op weg naar Damascus werd hij overrompeld door de liefde van de gekruisigde. Hij ontdekt in Jezus een zwakheid, sterker dan zijn stevigste geloofsovertuigingen, een dwaasheid, wijzer dan al zijn geleerdheid. Dat brengt hem ertoe zich helemaal in te zetten voor de verkondiging van Christus onder de volkeren, en daarbij zichzelf volledig weg te cijferen. In de tweede lezing horen we hem zeggen dat hij zelfs bereid is „vervloekt en van Christus gescheiden te zijn”, als hij daarmee zijn joodse volksgenoten kan redden.

En dan is er Petrus in de evangelielezing. Die lezing verhaalt hoe Jezus tijdens een storm over het water naar zijn leerlingen toe komt. Dat verhaal volgt meteen na de broodvermenigvuldiging en bevat net als dat laatste een aantal symbolen en motieven uit het Oude Testament. Het water en de storm zijn in de Bijbel vaak symbolen van de machten van het kwaad, die door God overwonnen worden (zie bijvoorbeeld Psalm 93, 3-4 en Job 38, 8-11). Als Jezus nu over het water loopt en meester is over de storm, dan openbaart dat zijn goddelijke afkomst. En als Jezus zegt: „Ik ben (het)”, dan verwijzen die woorden ook naar de Naam zelf van JHWH, *Hij-die-er-is* (zie Exodus 3, 12-14). De leerlingen erkennen dan ook de goddelijke afkomst van Jezus in hun geloofsbelijdenis op het einde van het verhaal: „Waarlijk, Gij zijt de Zoon van God.”

Matteüs breidde het verhaal uit met de scène over Petrus die over het water naar Jezus toe loopt (symbool van zijn geloof en vertrouwen in Jezus), maar die bang wordt van de hevige wind en begint te zinken (symbool van zijn twijfel bij tegenstand). Petrus, „de steenrots op wie Jezus zijn Kerk bouwt” (Matteüs 16, 18), altijd vlug gereed om ronkende verklaringen af te leggen (zie Matteüs 17, 4; 19, 27; 26, 33-35), blijkt toch niet alleen een toonbeeld van stevigheid te zijn. Vandaag zien wij hem twifelen, wegzinken in het dreigende water. Maar juist dan ondervindt hij dat Jezus hem de reddende hand reikt. Juist wanneer Petrus zwak is, is Jezus hem heel nabij. „Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?”

Elia, Paulus en Petrus: mannen van geloof, mannen van twijfel. In hun zwakheid ondervinden zij de hulp en ervaren zij de kracht van God. Een kracht die niet gewelddadig is als een storm, maar mild en geruststellend en die het beste in henzelf wakker roept. Dat beeld van een tedere, genadige God, vinden we ook terug in Psalm 85, de antwoordpsalm. God is niet in de storm te vinden, maar daar waar liefde en trouw, genade en waarheid elkaar ontmoeten: „Gij hebt uw gramschap teruggehouden, de gloed van uw toorn gedooft (...) Aanhoren zal ik wat God tot mij zegt, voorzeker een woord van verzoening (...) Trouw en erbarmen gaan elkaar tegemoet, vrede en recht omhelzen elkaar.”

PAUL KEVERS

NEGENTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR
10 augustus 2008

Eerste lezing *Eerste Boek Koningen 19, 9a.11-13a*

In die dagen kwam de profeet Elia bij de Horeb, de berg van God. Daar ging hij een grot binnen en overnachtte er. Maar de Heer zei tot hem: „Ga naar buiten en treed voor de Heer op de berg.” Toen trok de Heer voorbij. Voor Hem uit ging een hevige storm, die bergen deed splijten en rotsen verbrijzelde. Maar de Heer was niet in de storm. Op de storm volgde een aardbeving. Maar ook in de aardbeving was de Heer niet. Op de aardbeving volgde vuur. Maar ook in het vuur was de Heer niet. Op het vuur volgde het suizen van een zachte bries. Zodra Elia dit hoorde, bedekte hij zijn gezicht met zijn mantel, ging naar buiten en bleef staan aan de ingang van de grot.

Tweede lezing *Brief aan de Romeinen 9, 1-5*

Broeders en zusters,

Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet, mijn geweten waarborgt het mij in de heilige Geest: in mijn hart is grote droefheid en een pijn die niet ophoudt.

Waarlijk, ik zou wensen zelf vervloekt en van Christus gescheiden te zijn, als ik mijn broeders en stamverwanten daarmee kon helpen. Immers, zij zijn Israëlieten, hun behoort de aanneming tot zonen, de heerlijkheid, de verbonden, de wetgeving, de eredienst en de beloften; van hen zijn de aartsvaders en uit hen komt de Christus voort naar het vlees, die, boven alles verheven, God is: de gezegende tot in eeuwigheid! Amen.

Evangelie *Matteüs 14, 22-33*

Na de broodvermenigvuldiging dwong Jezus zijn leerlingen in de boot te gaan en alvast naar de overkant te varen, terwijl Hij het volk naar huis zou zenden. Toen Hij het volk had weggezonden, ging Hij de berg op om in afzondering te bidden. De avond viel en Hij was daar alleen. De boot was reeds een heel eind uit de kust verwijderd en werd geteisterd door de golven, want zij hadden tegenwind. Tegen de morgen kwam Hij te voet over het meer naar hen toe. Maar toen de leerlingen Hem zo over het meer zagen gaan, raakten zij van streek, omdat zij een spook meenden te zien en zij begonnen van angst te schreeuwen. Maar Jezus zei onmiddellijk tot hen: „Weest gerust. Ik ben het. Vreest niet.” „Heer,” antwoordde Petrus, „als Gij het zijt, zeg mij dan dat ik over het water naar U toe moet komen.” Waarop Jezus sprak: „Kom!” Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe. Maar toen hij merkte hoe hevig de wind was, werd hij bang; hij begon te zinken en schreeuwde: „Heer, red mij!” Terstond stak Jezus zijn hand uit en greep hem vast, terwijl Hij tot hem zei: „Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?” Nadat zij in de boot gestapt waren, ging de wind liggen.

De inzittenden wierpen zich voor Hem neer en zeiden: „Waarlijk, Gij zijt de Zoon van God.”